

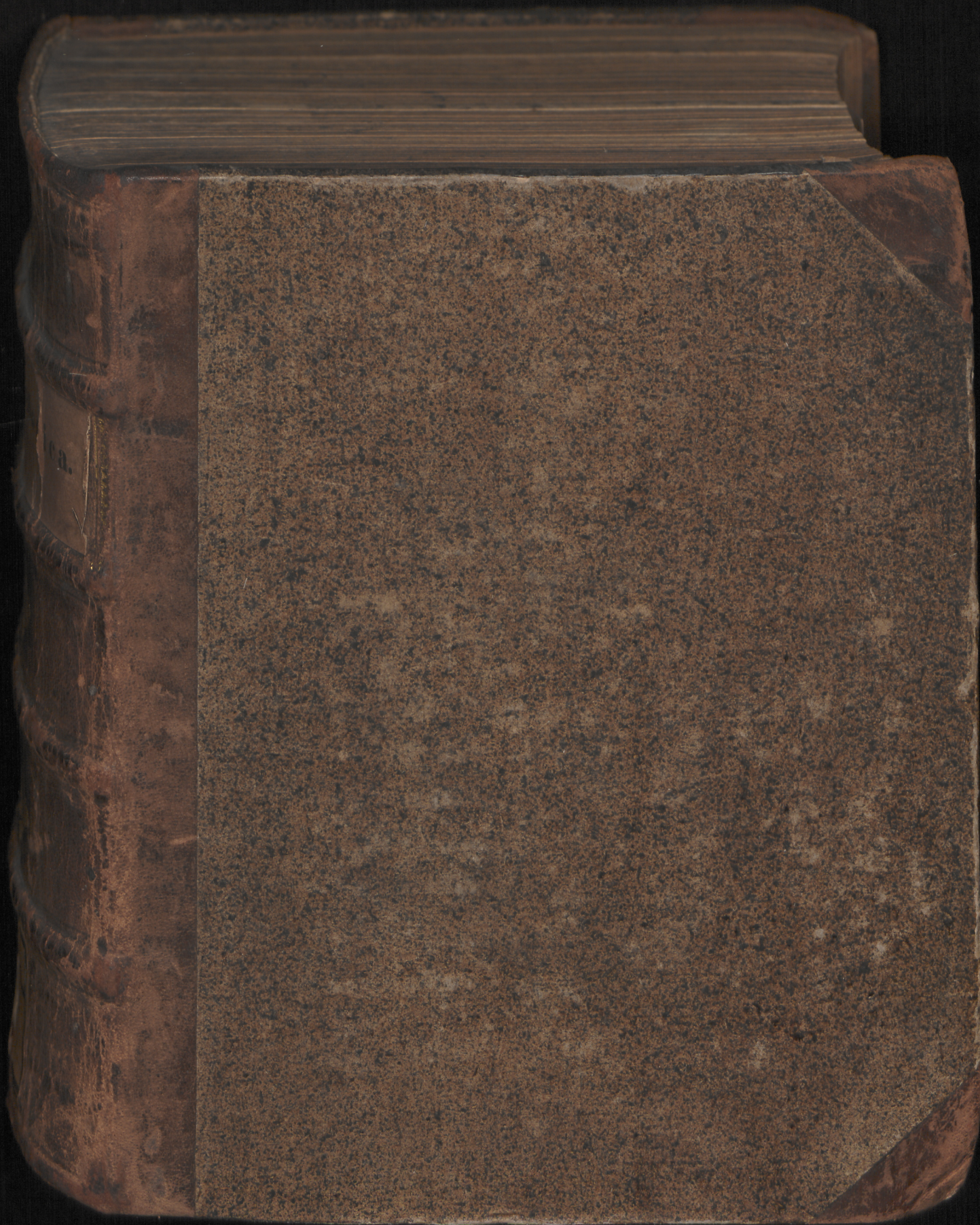
Quasdam Positiones De Abstractionis Mentalis Constitvtione Et Vsv

Marpvrgi: Ex Officina Mvlleriana, [1750]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn879349123>

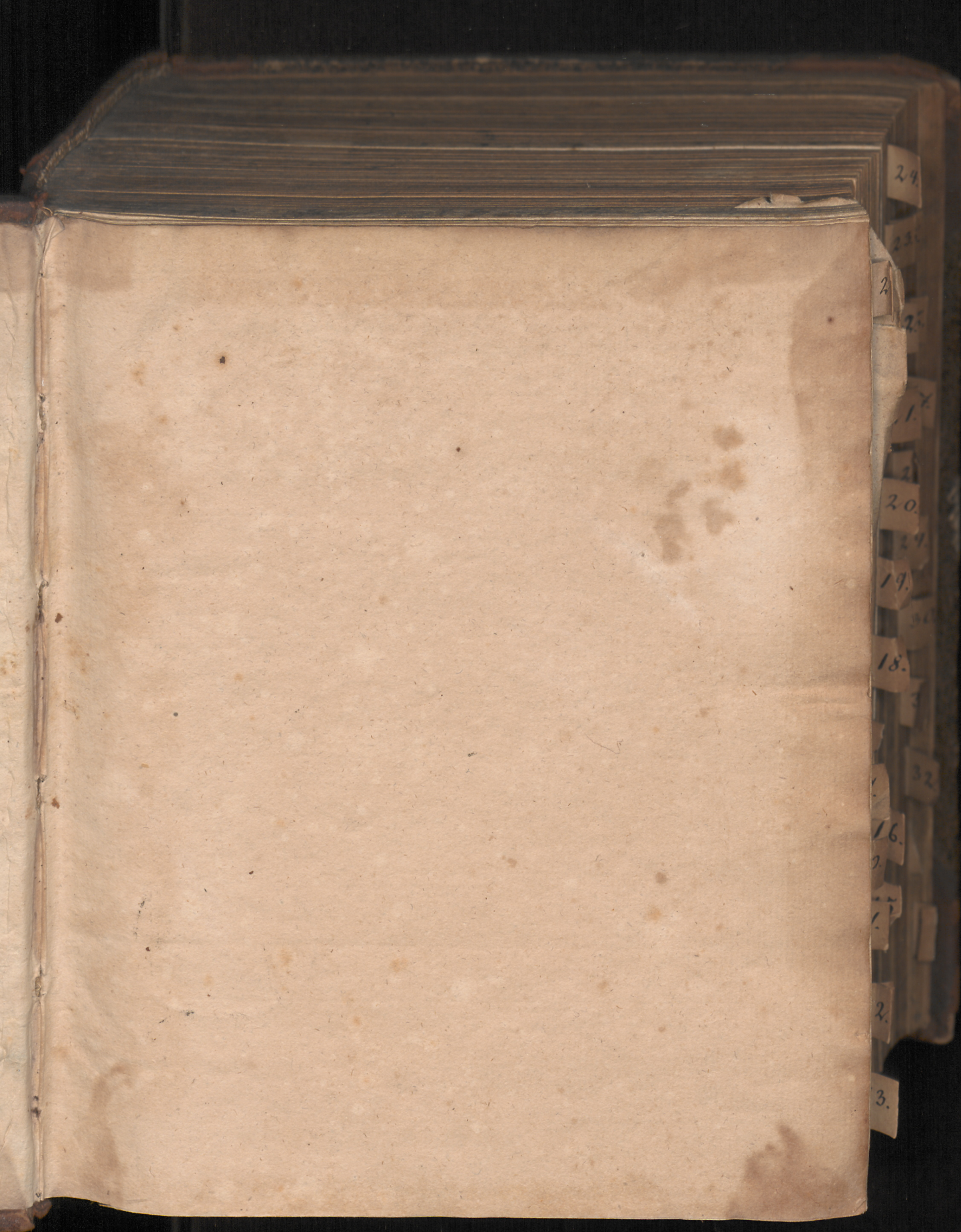
Druck Freier Zugang

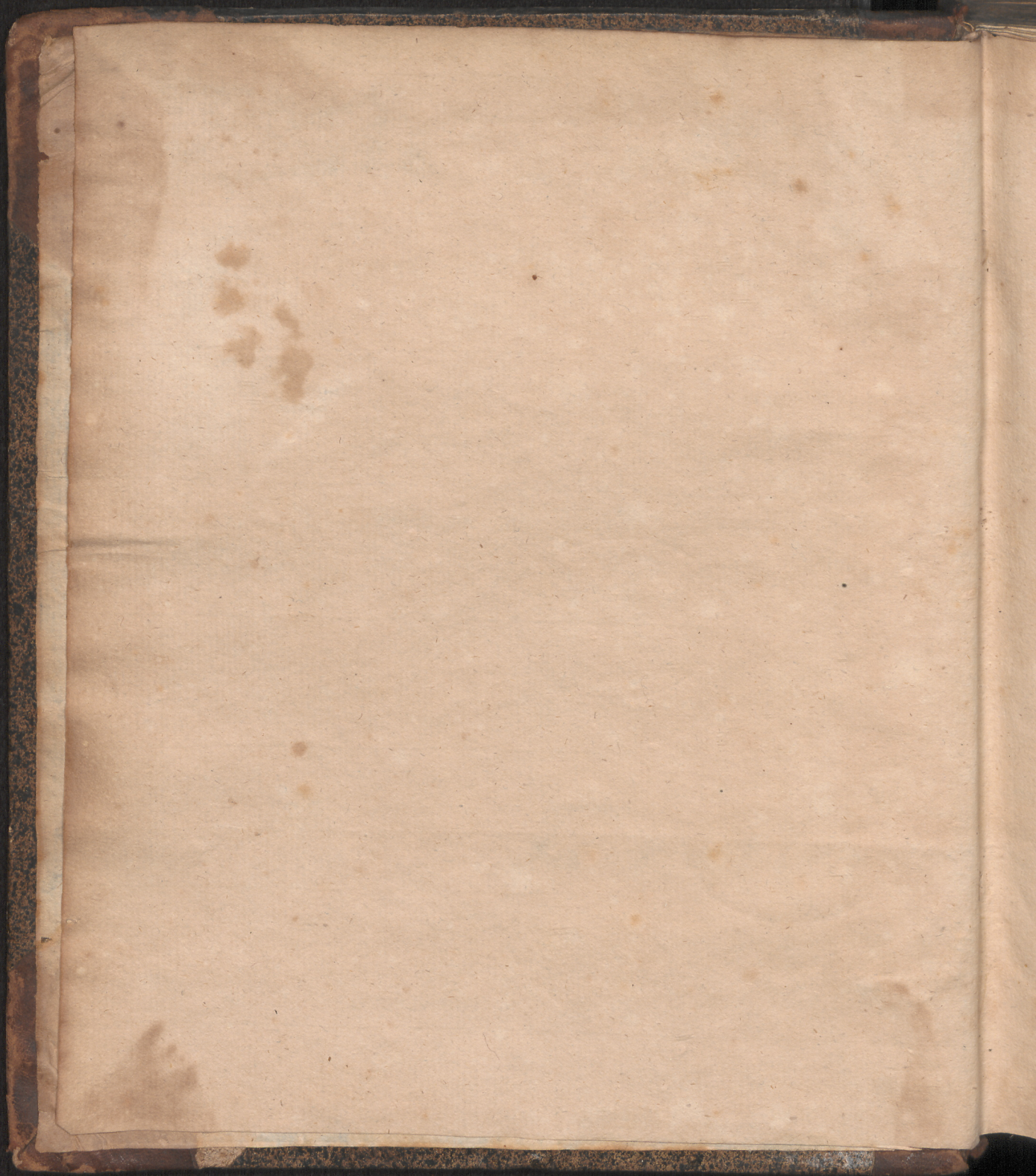

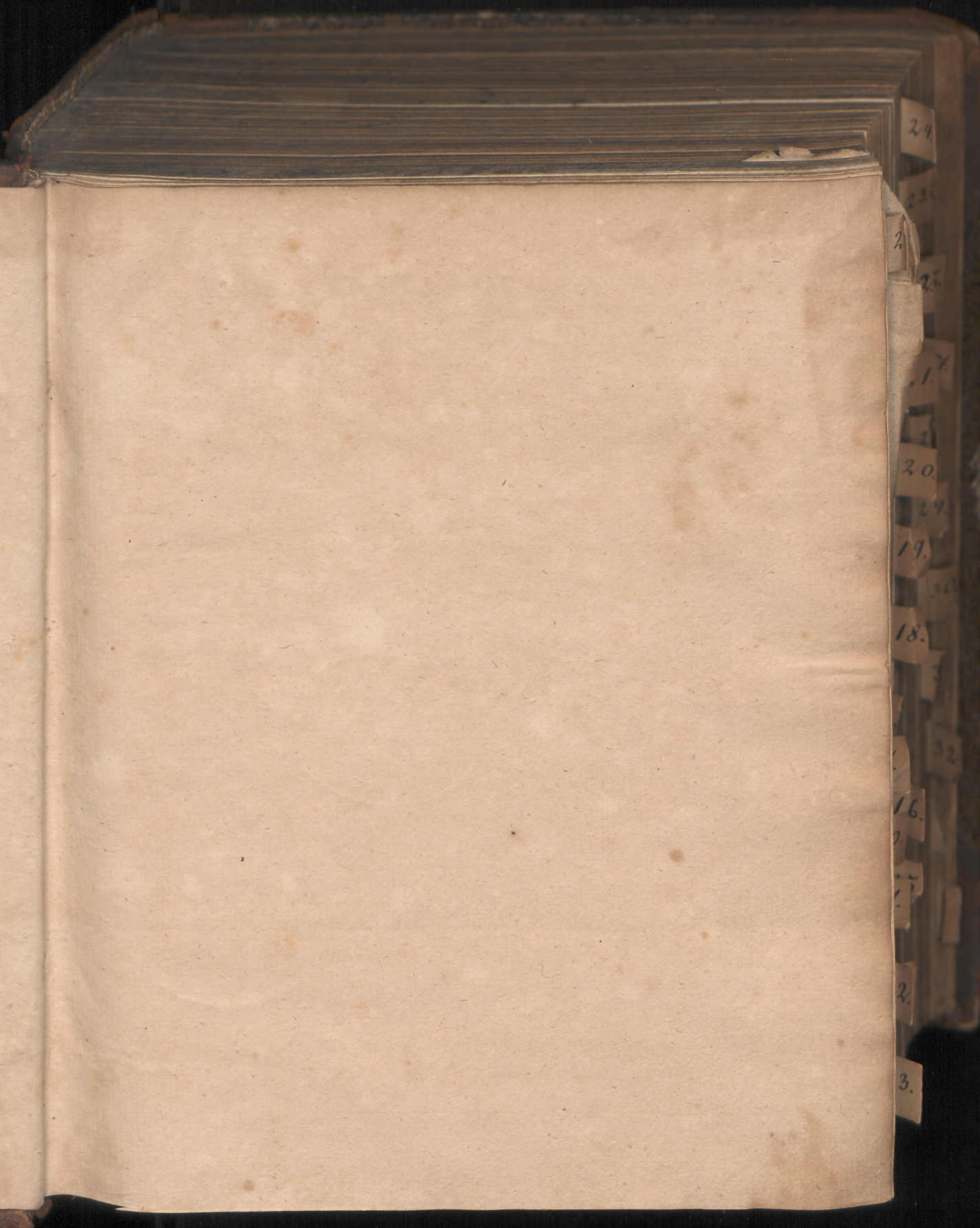

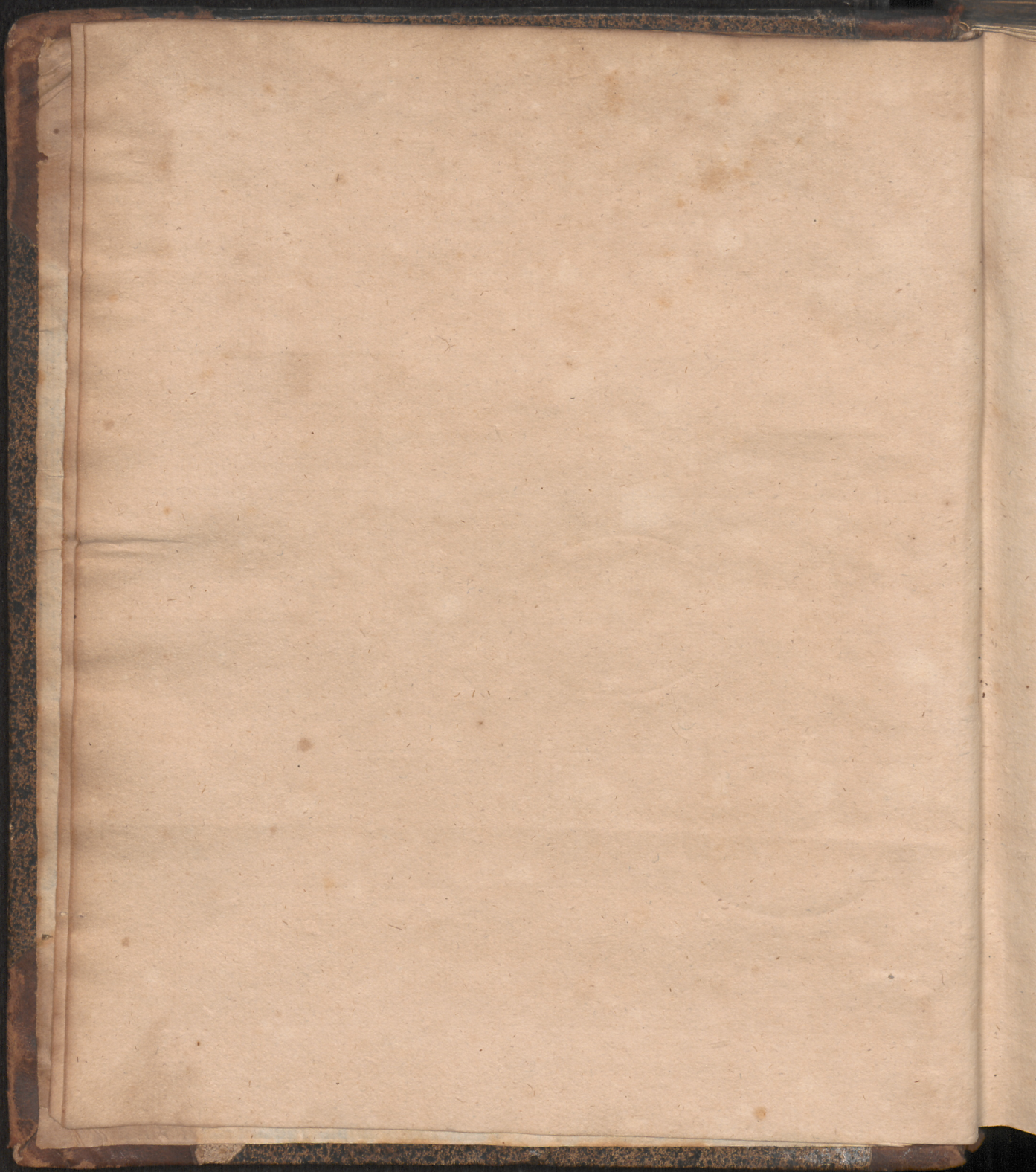
390 a. B.
48. b. 8.

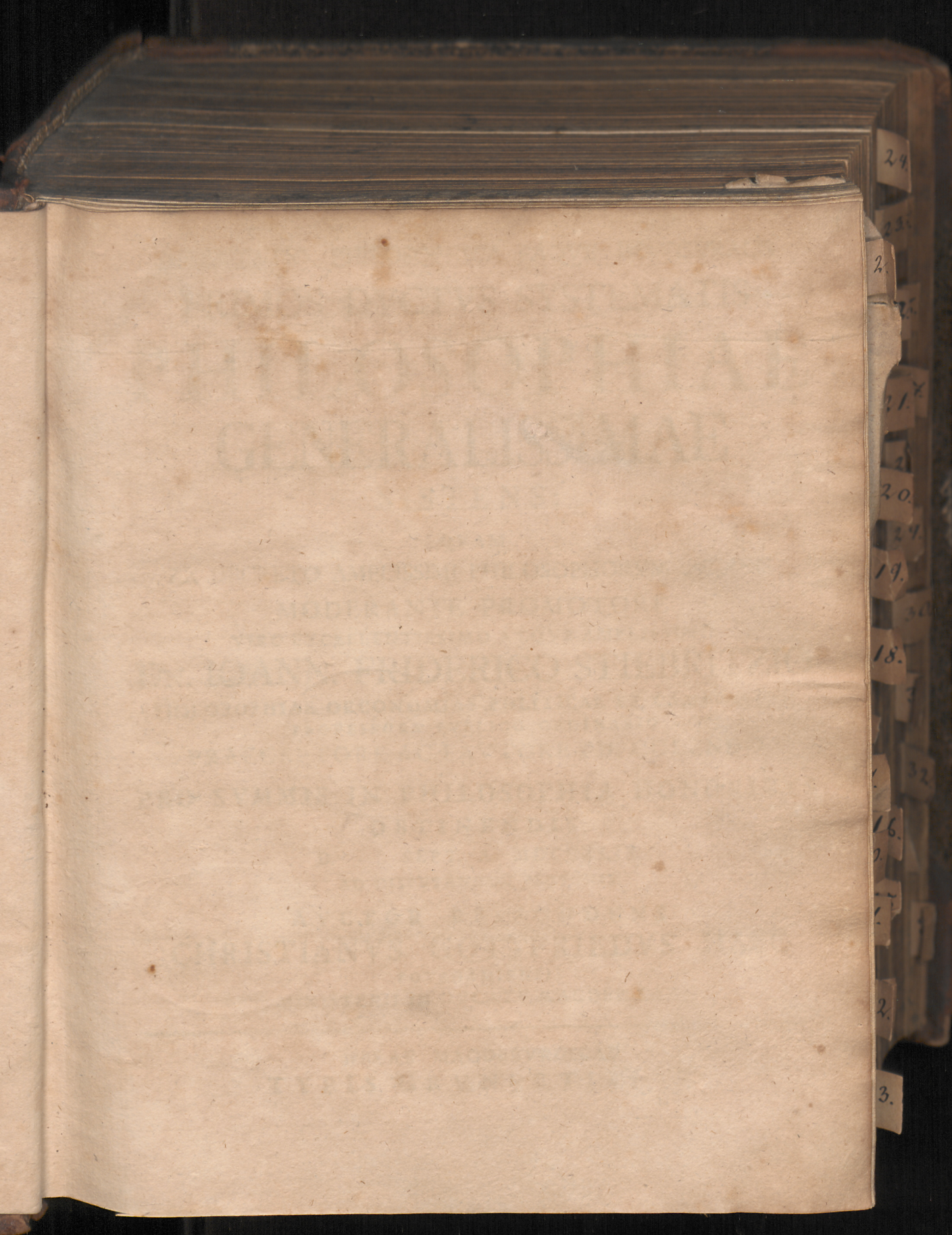
Fa-1092 (s.)

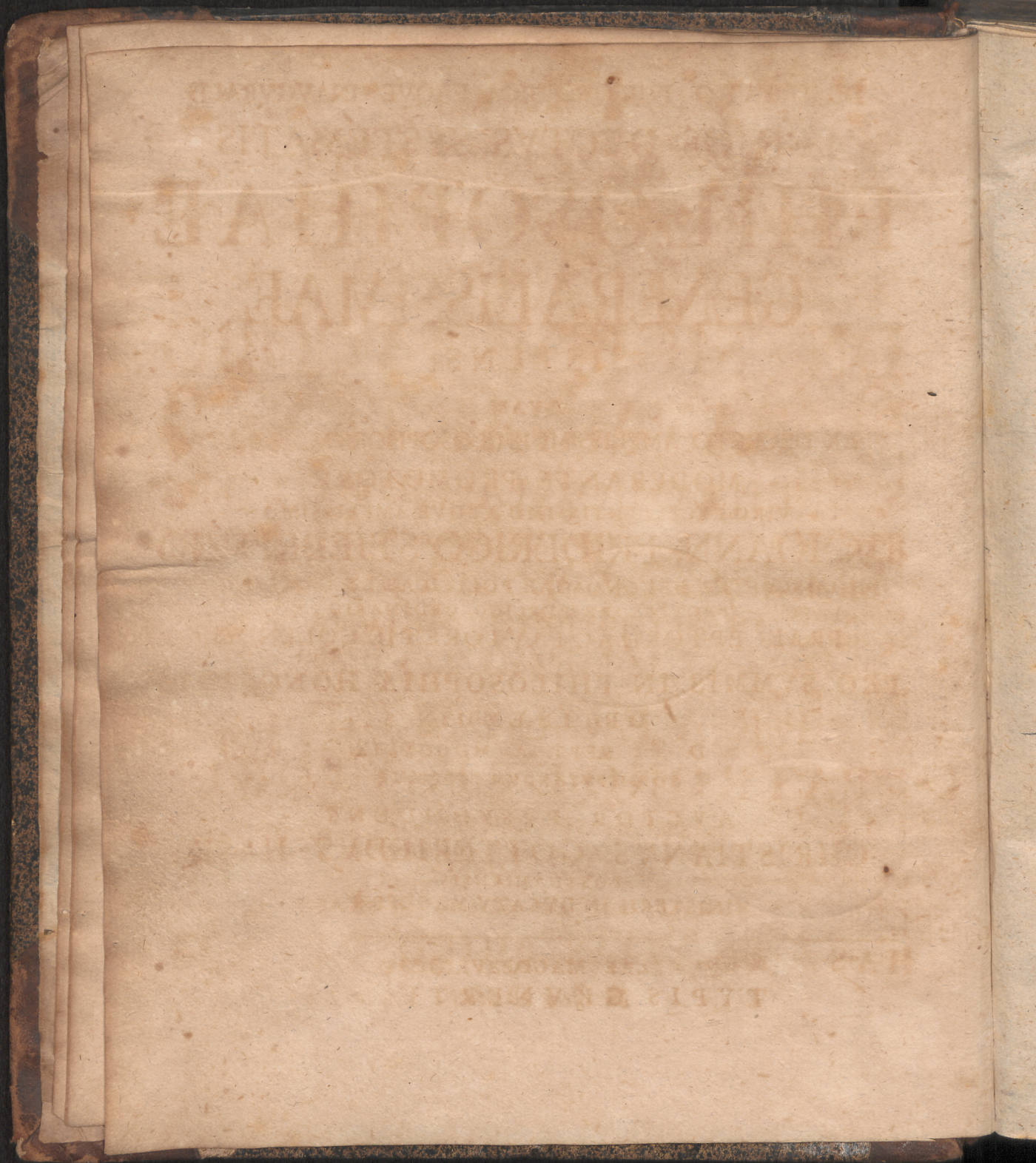

QVASDAM POSITIONES
DE
ABSTRACTIONIS MENTALIS
CONSTITVTIONE ET VSV

AVSPICE DEO T. O. M.

SERENISSIMO AC CELSISS. PRINCIPE ET DOMINO
DOMINO

FRIDERICO

HASSIARVM LANDGRAVIO RELIQA
RECTORE ACADEMIAE MAGNIFICENTISSIMO

PRAESIDE

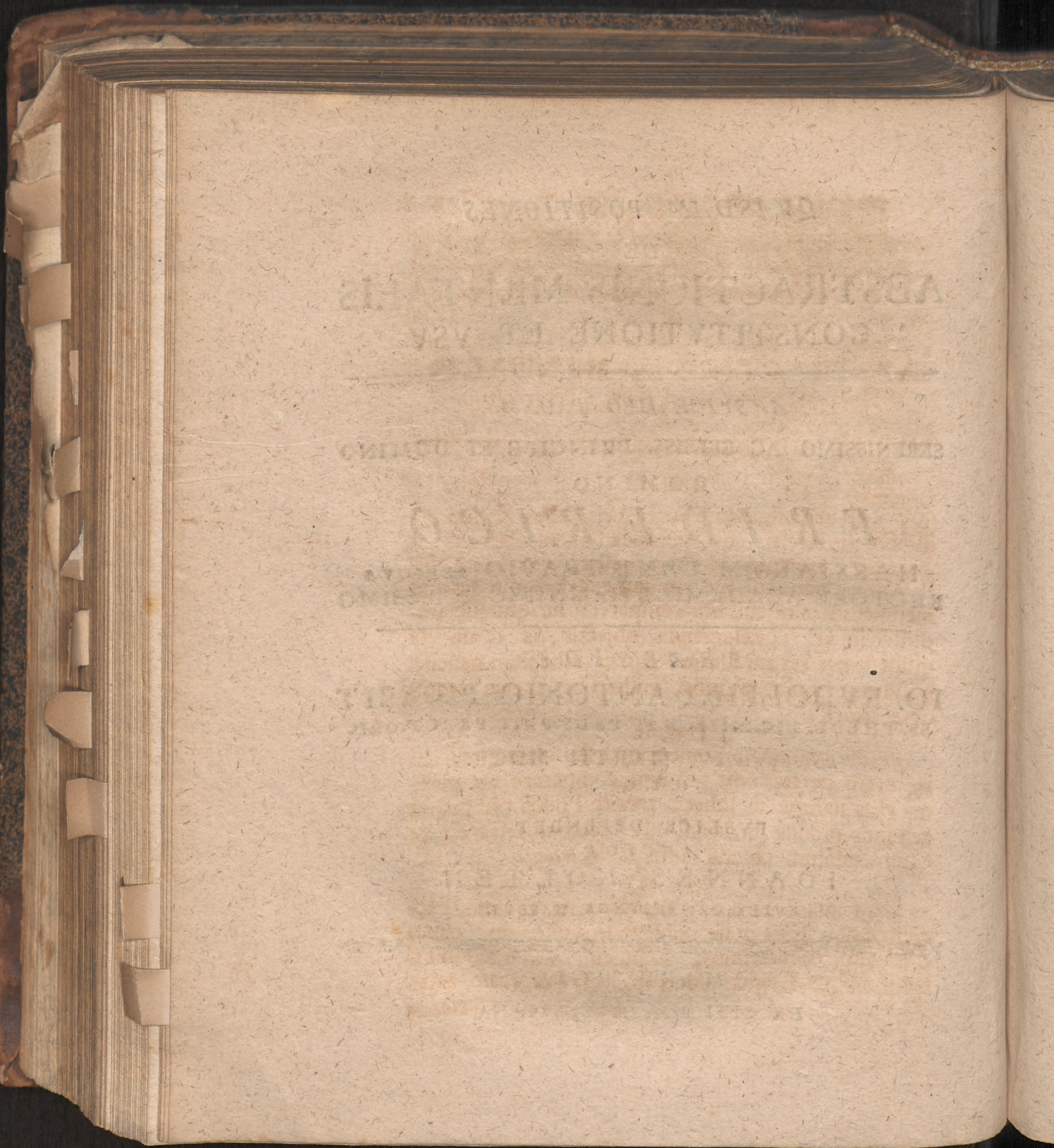
IO. RVDOLPHO ANTONIO PIDERIT
SS. THEOL. LIC. PHIL. D. ET PROF. PHIL. PRACT. ORD.

AD DIEM IV. MARTII MDCCL.
H. L. Q. S.

PVBLCICE DEFENDET
AVCTOR

IOANNES NOLTEN
SVPERIORI-ELSVNGA HASSVS.

MARPVRGI,
EX OFFICINA MÜLLERIANA.

DE
ABSTRACTIONIS MENTALIS
CONSTITVTIONE ET VSV.

Thef. I.

Quemadmodum in cæteris rebus ita fieri so-
let, ut, qui media ad finem obtinendum
facientia adhibere nescit, ejus etiam im-
petrandi spe omnino excidat, nisi horum
mediorum notitiam sibi comparet: sic quoque po-
tissimum in repræsentandis objectis vix ac ne vix
quidem nos rerum ideam, saltem distinctam nancisci
possumus, nullis regulis, nullis viis ad eam ducen-
tibus usuri.

Thef. II.

Huic ergo malo ut medearis, siquidem intellectu
majorem perfectionis gradum comparare vel maxi-
me Jus naturæ te jubet: merito Philosophi præter
reliquos modos formandi ideas commonstrant, &
commendatum volunt illum *Abstractionis*.

Thef. III.

Ad ipsam vero ejus definitionem commode ac-
cedere non prius posse nobis videtur, quam si pauca
quædam præmiserimus. Nimirum, (id quod in in-
stitutionibus Logicis docemur, & ipsa etiam expe-
rientia

(2)

rientia satis planum facit), si fit in anima representatio sensuālis, nobis representamus ope sensuum, vel unum vel plura *Individua*, seu *Entia singularia*. Hæc, quamvis omnes impossibiles admittant determinationes, variisque circumstantiis sint involuta: deprehendimus tamen simul, in iis, quæ representando observamus, occurrere similes æque ac dissimiles res, quibus quidem unum ab altero distinguitur. Quum itaque in unoquoque individuo non solum characteres offendantur, quibus illud ab aliis distinguitur, sed & insuper varii ei cum aliis communes: quæri jure posset, qua via ad ea, quæ pluribus individuis sunt communia, perveniamus, formantes ex hisce similibus ideam, quæ ea continet, & consequenter harum rerum constituit ideam superiorem? Quod problema non difficile nobis solutu erit, sequentes Philosophorum regulas observaturi:

- 1) Quicumque communes dati *Unius Individui* characteres detegere, atque ita characteres a suis determinationibus liberare cupit, inquiret in characteres, consequenter dati objecti, quantum fieri potest, formet ideam distinctam, determinantes rejiciat, determinatos vero retineat. Quæ ratione gradatim ab ideis inferioribus ad superiores ascendere potest.
- 2) At ad *plurium* characteres quod attinet, facile erit eos reclusu, quum similium diversorumque collatione instituta, omnia, in quibus individua non conveniunt, prorsus amoveris, similitudinem contra seorsim conceperis, vocabulo vel signo insignitam, quo facto, diceris *abstrahere*, Logice quidem.

Thes.

*** V ***

Thes. IV.

Est itaque *Abstractio* ille mentis actus, quo, data idea inferiori, ideam superiorem formamus.

* Per *Ideam Inferiorem* intelligitur ea, quæ magis est determinata, quam alia quædam data. *Idea* vero *Superior* opposita se habet ratione, sc. quæ non ita est determinata. Idea itaque inferior plura continet, quam superior, id quod etiam ad abstrahendum requiritur (Thes. 4. & 3.) Patet ergo, quod hic regula locum habeat: *Animam esse instar Arithmetici.*

Thes. V.

Quum ergo, qui abstractas ideas sibi acquirere volunt, ita procedant, necesse sit, ut inquirent in characteres, ut similia observent, &c. (per antec.) concludere inde licet, primo ante omnia requiri, ut multa a se invicem distincta probe distinguere sciant, adeoque unius rei magis sibi sint conscii, quam alterius, hoc vero efficiendi facultatem, quum *Perill. de Wolff* appellet *Attentionem* (§. 268. metaph. Germ.), vel ipsa luce meridiana clarius est, ad abstractionem instituendam requiri *Attentionem*.

Thes. VI.

Quodsi autem in abstrahendo non sufficit, ut hunc solum claritatis gradum nobis conciliemus, verum & insuper necesse est, ut diversa, variaque observemus, omnes partes in individuo obvias, sigillatim nobis representemus, contemplemur, & inter se conferamus; ille autem animæ actus, quo hæc omnia acquiruntur, dicitur *Reflexio* (§. 272. Met. Wolff.) ultro inde sequitur, ut reflexionem quoque in subsidium vocent abstracturi.

A 3

Thes.

.. VI ..

Thef. VII.

Porro, quaecunque via nos ducit ad rei alicujus characteres, & partes seorsim considerandas, illa ducit ad *Ideam Distinctam* (vi def.) Atqui vero reflexio ducit nos ad partes rei seorsim perspicendas (per præced.) Ergo & reflexionem ad ideam distinctam, per consequens quoque ad formandas ideas abstractas ducere, facile adparet.

Thef. VIII.

Quo minus itaque ac difficilius in abstrahendo, ideis distinctis carere possumus: eo magis allaborandum est, ut subsidia, ad eas impetrandas multum conferentia quæramus. In horum vero numerum refert *Perill. de Wolff usum vocum*, seu *cognitionem Symbolicam* §his 317, 319, & 834. Metaph. traditam. Quapropter & vocabulorum vel symbolorum usus, pariter in abstrahendo locum occupat haud infimum. (coll. Thef. III. nro. 2.)

Thef. IX.

Facultas distincte sibi notiones repræsentandi, vocatur *Intellectus*. Jam vero constat ex præced. quod abstrahendo characteres plurium individuorum separatos a suis subjectis, consequenter in universali nobis repræsentemus. Quum autem ejusmodi repræsentationes nominentur *Notiones*: negari nequit, intellectum quoque in abstrahendo obtinere locum. (conf. & §. 286. Met.)

Thef. X.

Acumen est habitus in uno objecto plura distinguendi (§. 850. Met.) qui habitus etiam intellectui in-

∴ VII ∴

inesse potest (Thes. 9.) Abstrahctio autem sine consideratione plurium non perficitur, consequens itaque est, ut acumine quoque non possint non uti abstrahentes, idque haud contemnendam illis adferre utilitatem.

Thes. XI.

Dictum est (Thes. III.) Abstrahctiois cardinem in eo versari, ut similitudines individuorum observentur, atque detegantur, id quod & tunc fit, quando posita unica re, Abstrahctio instituitur: promptitudo autem observandi rerum similitudines nomine *Ingenii* insignitur (§. 366. Met.); Proinde Abstrahctio- nem juvari ingenio, certo certius est.

Thes. XII.

Atque quum *Imaginatio Vivax* s. *fortis* dicatur, qua praterita clare & distincte reproducuntur (§. 833) ut adeo hac ratione probe conscii simus, quæ ab objectis continentur, atque affectiones, in quibus illa convenere, aut sibi fuerunt similia, observemus: Ingeniosus forti imaginatione gaudeat, oportet, ideoque & Abstrahcturus.

Thes. XIII.

Neque minus uterque polleat *Memoria forti*. Nam hæc est facultas ideas reproductas, adeoque & objecta per eas representata, optime recognoscendi (vi. §. in Thes. XII. citati) si autem ingeniosorum & Abstrahentium est, similitudines rerum animadvertere & retinere; (per præced.) manifestum inde est, haud secus id quidem fieri posse, atque recognoscendo ideas in mente antea productas.

Thes. XIV.

Thef. XIV.

Egregie promoveri & dilatari distinctam rerum cognitionem, formando ideas abstractas, nonnihil jam vidimus. Atqui in inveniendis aut examinandis DEFINITIONIBVS, præter alias regulas, vel maxime hanc præscribunt Logices Doctores, ut ad sint notæ characteristicae, definitum aliis rebus non competere, indicantes, h. e. idea eminentiori gradu distincta: Abstractionem itaque etiam in definiendo locum sibi vindicare, nulus non ex his facile intelligit.

Thef. XV.

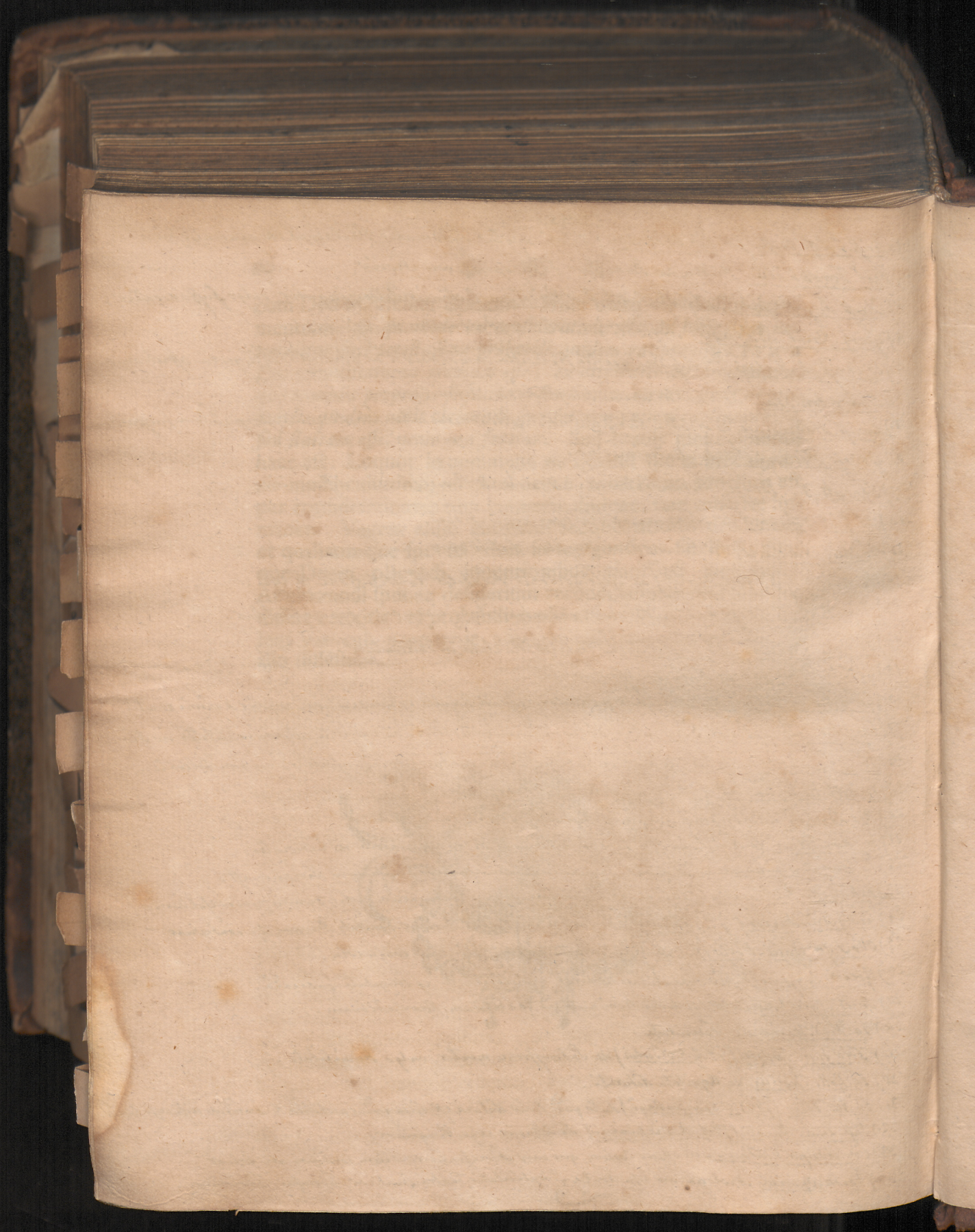
Quantopere autem & *Ontologia* abstrahendi facultatem in rem suam convertat, jamdudum demonstratum fuit. Ita enim *Celeb. Reuschius*: „Ad notiones illas Ontologicas, quæ terminis & Vulgaribus „& Technicis indicantur, naturali facultate abstrahendi pervenimus: Si rebus obviis seu singularibus tribuimus, quæ iisdem insunt, atque talia nos jam ante „aliis quoque rebus, tum obviis, tribuisse recordamur. Sic enim terminum illum pluribus communem concipimus, atque confuse in hisce exemplis „notionem, termino significatam, eadem ratione, „tanquam pluribus communem, seu abstractam, nobis representamus.

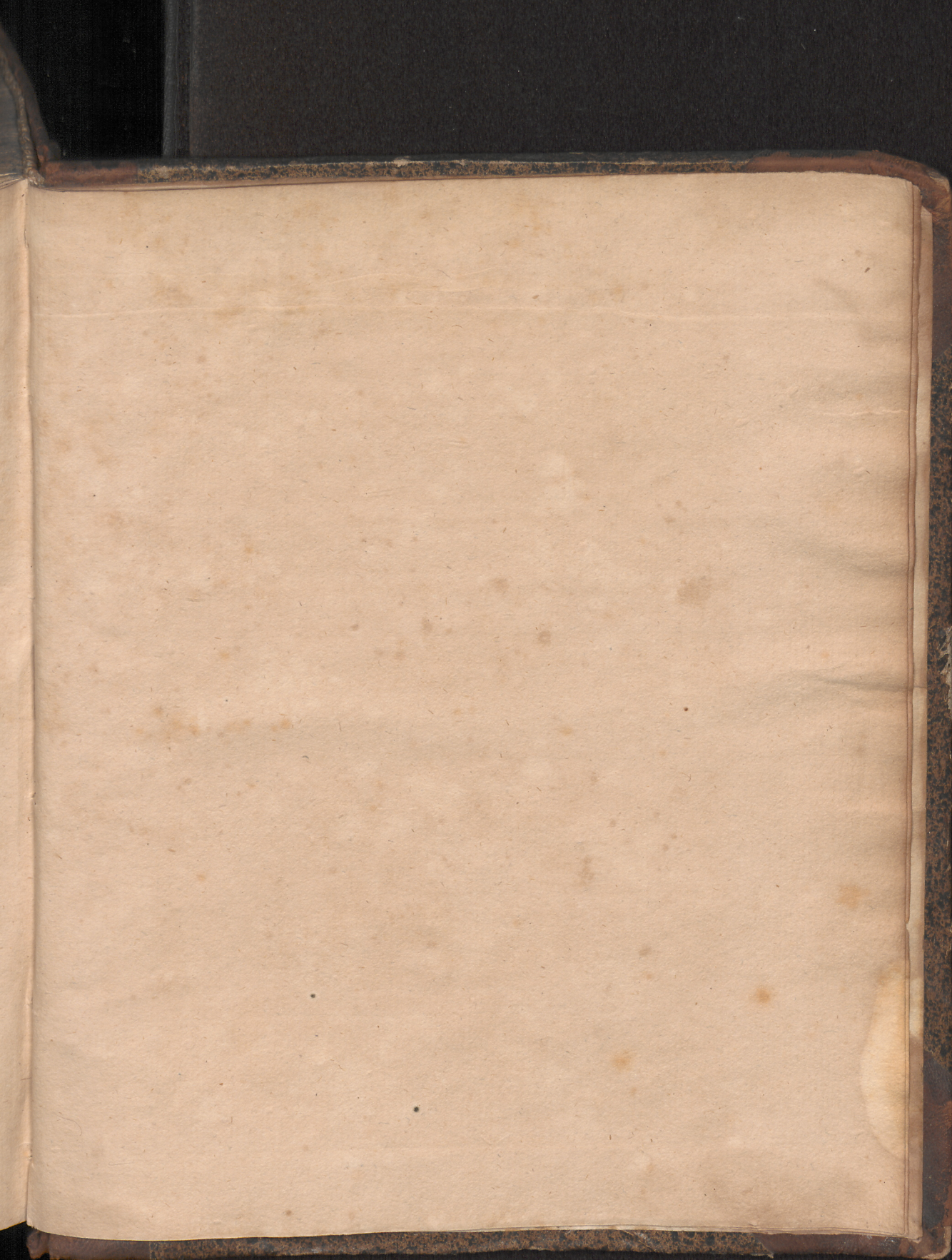
-
- I. Existentia Spectrorum plane in dubium vocari non potest.
 - II. Vel in ipso ordine etiam confusio deprehendi potest, & vice versa.
 - III. Deus solus veritatum inventor est.
 - IV. Argumentum pro existentia Dei a posteriori desumptum, est præferendum illi a priori petito.

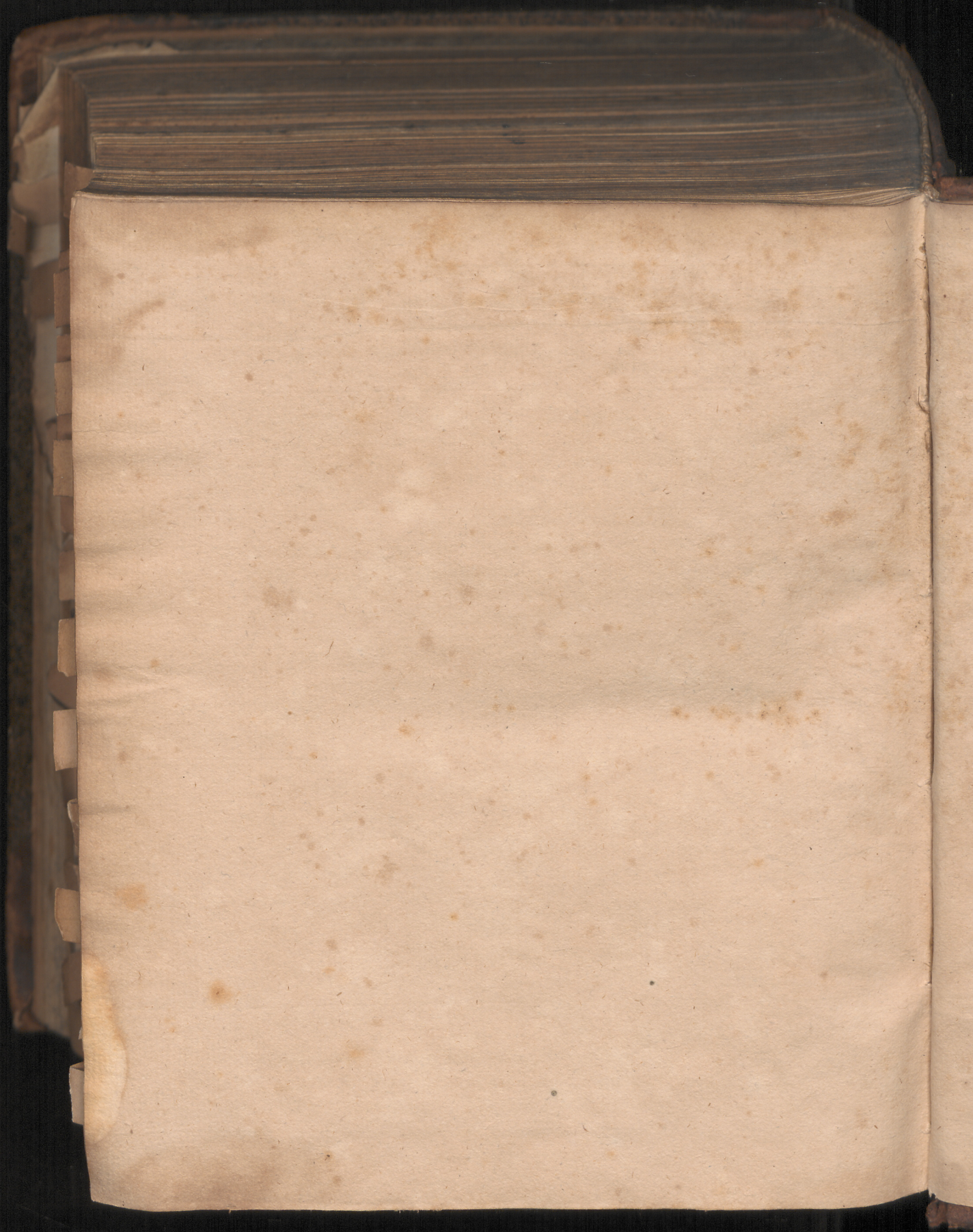

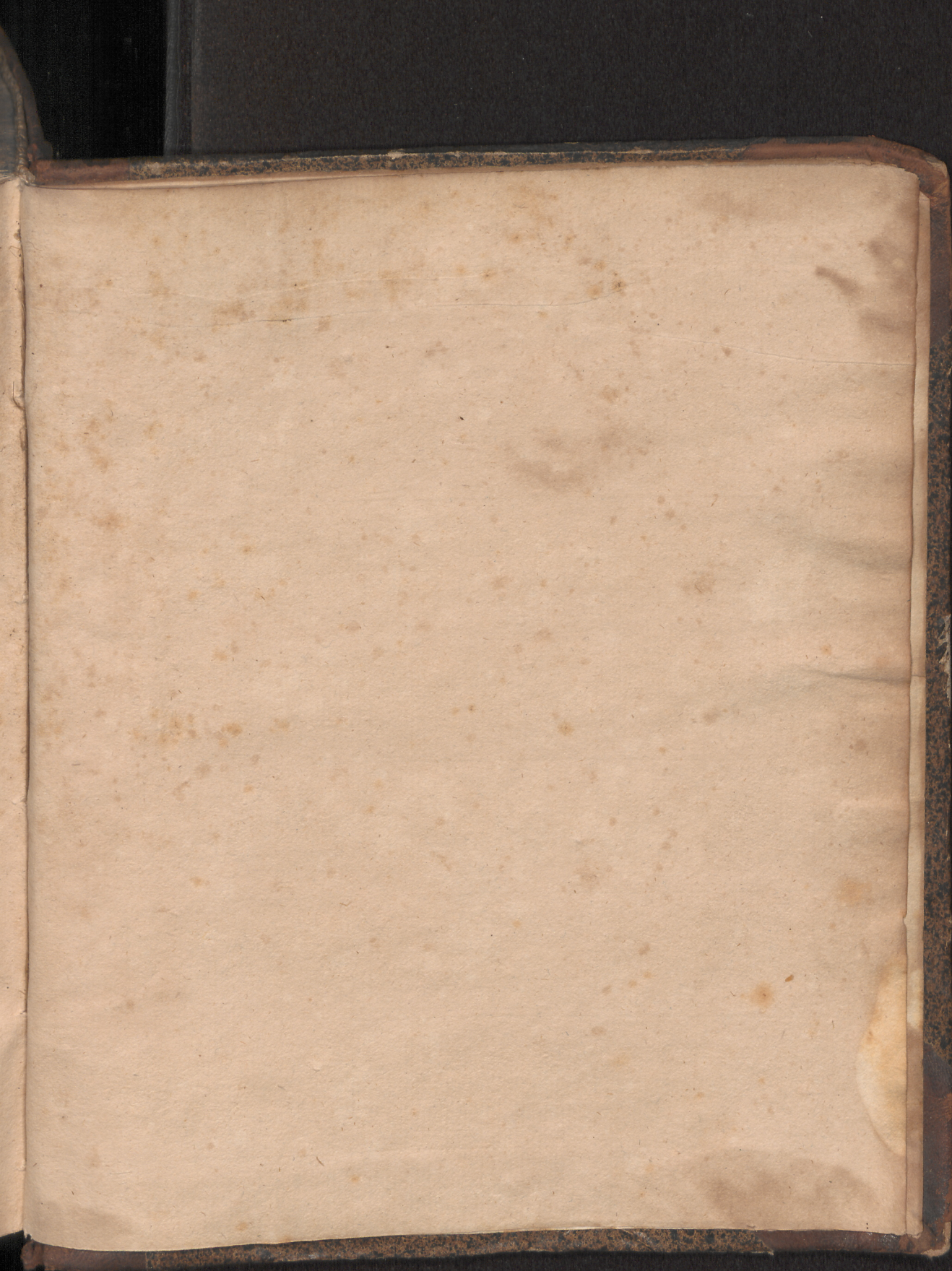
Index.

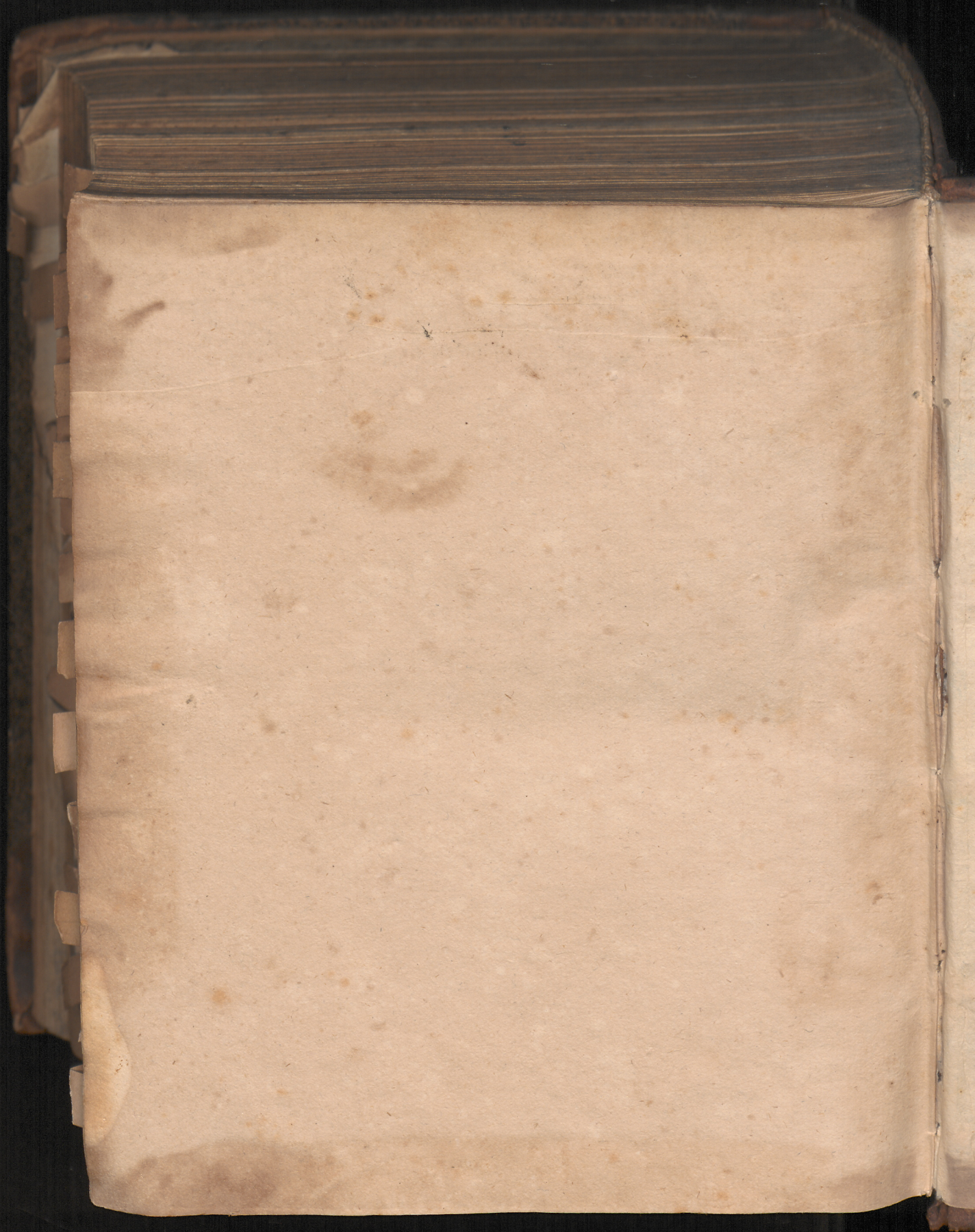
- 1) Christ. Gottfr. Hase (J. P. F. Schütz) Primi ductus Systematis Philosophiae generalis prima.
- 2) Petr. Forstkalder Dubia de Principiis Philosophiae recentioris.
- 3) Christ. Aug. Cuiusius de Usu & Limitibus Principii Rationis Determinantis, vulgo Sufficientis.
- 4) Georg. Bernh. Bülfingeri Articuli generales de Axiomatibus Philosophicis.
- 5) Joh. Christoph. Dickeri (J. P. A. G. Baumgarten) Exercitia demonstrandi in nonnullis syllogismi affectionibus.
- 6) Atharn. Joh. Biele de Vera & nimia Similitudine Elementorum.
- 7) Christ. Henr. Hase de Anima humana non medi generis inter simplicem & compositam substantiam.
- 8) Godofr. Ploucquet de Materialismo.
- 9) Gregori. Nic. Bagge de Vero inter Sensationem & Cogitationem discrimine.
- 10) Joh. Guil. Schaubert de Solarum in Astrina Conservatione.
- 11) Joh. Rud. Ant. Piderit de Quibusdam Regulis Intellectus.
- 12) Joh. Molten (J. P. F. A. Piderit) de Abstractionis mentalis Constitutione & Usu.
- 13) Jan. Bergmarch (J. P. P. Ahlwardt) de Experientia vitæ circa eam generalioribus.
- 14) Joh. Gottl. Zornius (J. P. F. P. Reusch) de Imperio Voluntatis in Intellectum.
- 15) Godofr. Ploucquet de Natura Affectuum.
- 16) Georg. Bernh. Bülfinger de Principiis quibusdam discendi Regulis ex comparatione corporis & animi erutis.
- 17) Christoph. Zach. Habdank Schubowius de Pugna analogorum modorum cum unitate determinabilitatis in Deo.
- 18) Joh. Christoph. Dommerich de Appropinquatione Dei ad creaturas omnipresentiam ejs non tollente.
- 19) Joh. Frid. Wittenkampff (J. P. G. G. Keuffel) de Fato Turcico.
- 20) Nic. Barkeij de Admirabili Operum Divinorum Harmonia.
- 21) Joh. Jan. Titius de Neustria Inspecatione finium Divinorum circa res naturales.
- 22) Joh. Georg. Hohenhauser de eo quod in Vita piorum longa & brevi Beneficium Divinum est.
- 23) Joh. Gottl. Bachmannus de Genuino Characterē Legum Divinarum positivorum universalium.
- 24) Georg. Frid. Hertzberg (J. P. G. F. Keiser) Demonstratio: Penas Divinas Bonitati Dei non esse contrarias.
- 25) Oth. Just. Wafel. Heese (Prof. Erd.) de Voluptate cum Religione conjuncta.
- 26) Gregor. Langemack de Obligatione hominis ad Religionem ex Voluptate querendā.
- 27) Andr. Grimbey de Obligatione hominum ad querendam Revelationem.
- 28) Joh. Frid. Hagen de Felicitate.
- 29) Frid. Just. Tenzel (J. P. G. S. Nicolai) de Submissione mentis, vulgo Humilitate.
- 30) Joh. Gottl. Segerer de Aequitate Naturæ.
- 31) Joh. Jac. Platt (J. P. F. C. Spangenberg) de eo quod turis Natura est circa gradus prohibitos & eorumdem dispensationem.
- 32) Just. Sam. Wagner (J. P. F. A. Haackmann) de Officiis erga Regnantes.
- 33) Joh. Adolph. Hartmann de Officio eorum, qui cum Adversariis veritatem communicare volunt.
- 34) Joh. Opovini Apologia pro usu doctæ Similitudinis contra Scepticos adversus Corporum.

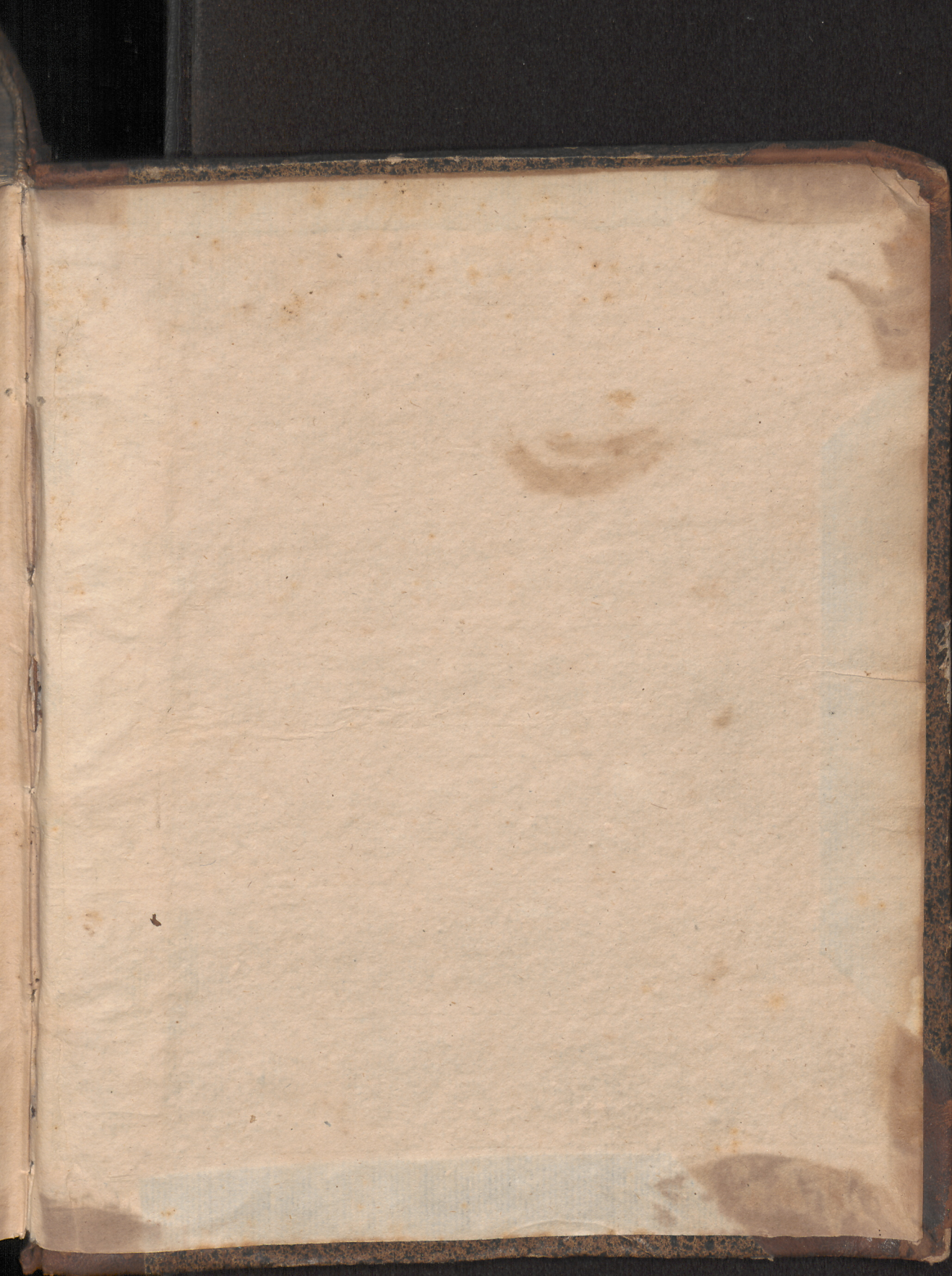

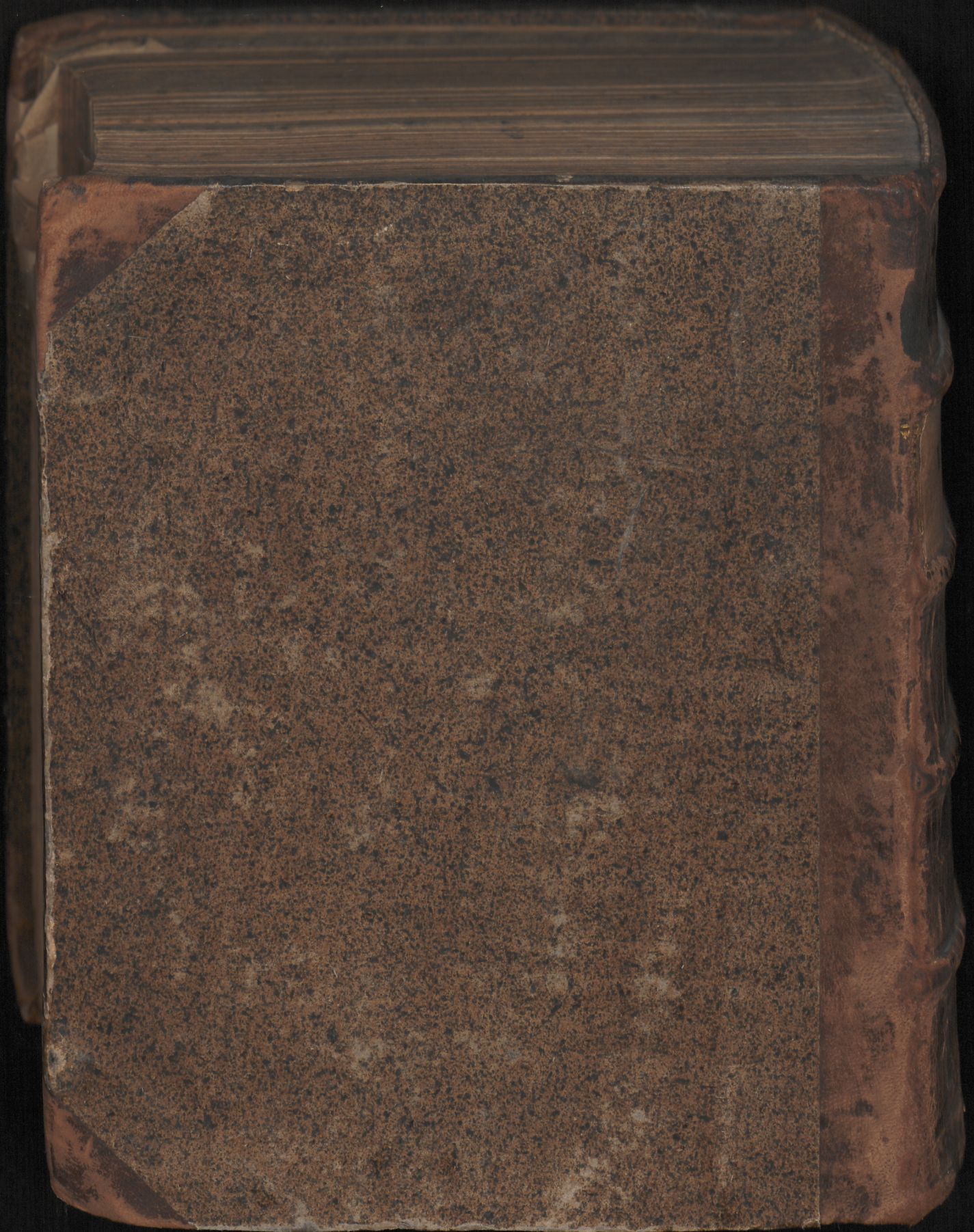

(13)

§. 47.

Mediator existere potest §. 44, & existere speratur §. 46 sed, an Deus voluerit eum existere & quibus omnibus conditionibus sit Mediator, si existit, ignorat ratio (per exper.)

§. 48.

Actus, quo Deus hominibus voluntatem suam de Mediatore hominum significat dicitur *Revelatio*.

Schol. Summus hic revelationem objective pro rebus ipsis, quæ significantur a Deo.

§. 49.

Deus est autor hujus mundi §. 10, ergo hominis §. 7. Sch. ergo ipsius rationis humanæ. Deus autor revelationis, si quæ existit §. 48, ergo ratio & revelatio consentient §. 13. 14. 11, ergo, cum ratio doceat Mediatorem subire pœnas peccati §. 45. revelatio idem docebit; sed ex hoc unice non evincitur existentia veræ revelationis §. 47; ideo accedat id unde convincamur de origine Divina §. 48, h. e. Confirmanda erit eventu quodam supernaturali siue miraculo, omnis ut formido falsitatis exulet & ut vera sit revelatio.

§. 50.

Si existit Mediator vult Deus homines pœnis liberatum iri §. 45, hoc, si illis in hac vitâ proderit, cognoscant §. 43, ergo sub hac conditione necessaria est revelatio §. 48, ergo, cum probabile sit Mediatorem existere §. 46, & saltem existere possit §. 44, idem valet de illa.

Schol. Ex historiis constat, semper inter homines jactatas fuisse revelationes.

§. 51.

